

ประโยค ป.ธ. ๔
 แปล มครเป็นไทย
 สอบ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๒

๑. สดฺติเม ภิกฺขเว อคฺคีฯ กตฺเม สดฺตฯ ราคคฺคิ โทสคฺคิ โมหคฺคิ
 อาหุเนยฺยคฺคิ ทกฺขิณฺเนยฺยคฺคิ คหปตคฺคิ กญฺจคฺคิ อิม โข ภิกฺขเว สดฺต
 อคฺคีติ เอวํ อวิภวฺชิตฺวา เทสิตปจฺมคฺคิสฺสคฺคตวณฺณนายนนฺตุ คหปตคฺคิติ ปน
 เกหสามิโก วุจฺจติฯ โส มาตุคามสฺส สยนฺวตฺถาลงฺการาทิอนุปฺปทานน
 พหุปการิ ตํ อติจรนฺโต มาตุคามิ นิริยาทีสุ นิพฺพตฺตติ ตสฺมา โสปี
 ปริมนฺนเยเนว อนุทฺทหนตฺถเนน คหปตคฺคิติ วุตฺโตติ วุตฺตํฯ

สงฺคีติสฺสคฺคตวณฺณนายนมฺปี ตเถว วตฺวา ปุณ วุตฺตํ กสฺสพพุทฺธกาเล
 โสตาปนฺนสฺส อุปาสกสฺส ภริยา อติจารํ จรติฯ โส ตํ ปจฺจกฺขโต
 ทิสฺวา กสฺมา เอวํ กโรสฺสีติ อาหฯ สว สจฺจาหํ เอวรूपํ กโรมิ อยํ
 มํ สุนฺโข วิลุมฺปฺมานิ ขาทตฺตติ วตฺวา กาลํ กตฺวา กณฺณมฺมุจฺจาทเห
 เวมานิกปฺเปตี หุตฺวา นิพฺพตฺตา ทิวา สมฺปตฺตี อนุภวติ รตฺตี ทุกฺขํฯ
 พาราณสีราชา มิควธํ จรนฺโต อรณฺธํ ปวีสิตฺวา อนุปฺพุเพน กณฺณมฺมุจฺจาทหํ
 สมฺปตฺโต ตาย สทฺธิ สมฺปตฺตี อนุภวิฯ สว ตํ วณฺเจตฺวา รตฺตี ทุกฺขํ
 อนุภวติฯ โส ฌตฺวา กตฺถ นุ โข กจฺจตฺตีติ ปิฎฺจิตฺโต ปิฎฺจิตฺโต คนฺตฺวา
 อวิทุเร จิตฺโต กณฺณมฺมุจฺจาทหโต นิภขมิตฺวา ตํ ปญฺญาญฺญติ ขาทมานํ เอกํ
 สุนขํ ทิสฺวา อสินา เทวธา ฉินฺนํฯ เทว อเหตุํฯ ปุณ ฉินฺนา จตฺตาริฯ
 ปุณ ฉินฺนา อญฺจฯ ปุณ ฉินฺนา โสฬส อเหตุํฯ สว ก็ กโรสฺสี สามิตี
 อาหฯ โส กิมิทนฺติ อาหฯ สว เอวํ อกตฺวา เขพฺปิณฺจํ ภูมิจฺฉิ นฺนุจฺฉิตฺวา
 ปาเทน ฌสาหิตี อาหฯ โส ตถา อกาสิฯ สุนฺขา อนฺตรชาเยสุฯ
 ตํ ทิวสํ ตสฺสา กมฺมํ จิณฺมํฯ ราชา วิปฺปฏิสารี หุตฺวา คนฺตุ อารทฺธิฯ
 สว มยฺหํ สามิ กมฺมํ จิณฺมํ มา อคฺมาสีติ อาหฯ ราชา อสฺสคฺคตฺวา
 คโตติฯ

๒. โสติ เคหสามิโก ภตฺตาฯ ปริมนเยเนวติ อนุทหนสฺส ปจฺจยตฺตาฯ
 อติจารนฺติ สามิกํ อติกฺกมิตฺวา จรณํ มิจฺฉาจารีฯ รตฺตี ทุกฺขนฺติ อตฺตโน
 ปาปกมฺมานุภาวสมฺภูติเตน สุนฺเชน ขาทิตพฺพตฺตา ทุกฺข์ฯ วมฺเจตฺวาติ ตํ
 อชานาเปตฺวาว กรรมภูจฺจานกมนํ สนฺธาย วุตฺตํฯ ปฏฺฐปฏฺฐนฺติ ปฏฺฐปฏฺฐํ กตฺวาฯ
 อนุรวนิตฺสฺสนนฺตฺเหตฺฯ นฺนุจฺจโยโค หิ กิรายํ ตสฺส สุนฺชนฺตฺรชานสฺส ยทิตฺ
 เขพฺปิณฺทํ ภูมียํ นฺนุจฺจหิตฺวา ปาเทน ฆํสนํฯ เตน วุตฺตํ โส ตถา
 อกาสิฯ สุนฺชา อนุตฺรชายีสูติ ตมฺภูฏีกาฯ

อิทํ ปรมฺคฺคิสุตฺตฏฺฐีกายมฺปิ สงฺคีติสุตฺตวณฺณนาฏีกานํ เอกโต กรรม-
 วเสนาคตฺฯ เปตฺวตฺตมฺหิ กณฺณมฺมฺนฺทปฺเปตฺวตฺตวณฺณนายนนฺตุ วิตฺถารโต
 อาคตฺ อีสกํ วิสทิสํฯ ตตฺถ หิ ราชา อยมตฺติสฺสา ปจฺจามิตฺโต ภวิสฺสตีติ
 วิสปีเตน อสุณา วิขมิตฺวา สุนฺขํ ชีวิตา โวโรเปตีติ อาคตฺนฺติ ตสฺมา
 สงฺคีติสุตฺตปรมฺคฺคิสุตฺตวณฺณนายนเณ เคหสามิโก ทารสฺส คหปตฺคฺคิ
 นามฯ ทุคฺคิยคฺคิสุตฺตวณฺณนายนเณ ปุตฺตทารา เคหสามิกสฺส คหปตฺคฺคิ
 นามาติ นิฏฺฐเมตฺถ คนฺตพฺพนฺติฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. ส่วนในอรรถกถาปฐมัคคีสสูตรที่พระผู้มีพระภาคเจ้ามิได้ทรงจำแนกแสดงไว้ว่าภิกษุทั้งหลาย ไฟมี ๗ อย่างเหล่านี้ ฯ ไฟ ๗ อย่างเป็นไฉน ฯ (ไฟ ๗ อย่าง คือ) ไฟคือราคะ ไฟคือโทสะ ไฟคือโมหะ ไฟคืออาหุไนย ไฟคือทักษิณาย ไฟคือคฤหบดี ไฟอันเกิดแต่ไม้, ภิกษุทั้งหลาย ไฟมี ๗ อย่างเหล่านี้แล พระอรรถกถาจารย์ก็กล่าวไว้ว่า ก็เจ้าของเรือน พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสเรียกว่า คหปตคคิ ฯ เจ้าของเรือนนั้น ชื่อว่ามีอุปการะมาก เพราะตามเพิ่มให้ที่นอน ผ้า และเครื่องประดับเป็นต้นแก่มาตุคาม, มาตุคาม เมื่อประพฤตินอกใจเจ้าของเรือนนั้น ย่อมบังเกิดในนรกเป็นต้น เพราะฉะนั้น เจ้าของเรือนนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสเรียกว่า คหปตคคิ เพราะอรรถว่าตามเผาโดยนัยก่อนนั้นแล ฯ

แม้ในอรรถกถาสังคคีสสูตร ท่านก็กล่าวอย่างนั้นเหมือนกันแล้วกล่าวอีกว่า ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ ภริยาของอุบาสกผู้โสดาบัน ประพฤตินอกใจ (สามี) ฯ เขาเห็นภรรยานั้นโดยประจักษ์ จึงกล่าวว่า เพราะเหตุไร เธอจึงทำอย่างนี้ ฯ นางกล่าวว่า ถ้าดิฉันทำกรรมเห็นปานนี้ไซ้, ขอสุนัขตัวนี้ จงขี้กัถดิฉันเถิด ดังนี้ ทำกาลละแล้ว บังเกิดเป็นนางเวมานิกเปรต ไกล่สระชื่อกัถณมฺมูณะะ ตอนกลางวันเสวยสมบัติ ตอนกลางคืนเสวยทุกข์ ฯ

พระเจ้ากรุงพาราณสีเมื่อทรงเที่ยวล่านเนื้อ เสด็จเข้าป่า ถึงสระกัถณมฺมูณะะ โดยลำดับ เสวยสมบัติกับนางเวมานิกเปรตนั้น ฯ นางลวงพระเจ้ากรุงพาราณสีนั้น ตอนกลางคืน กลับมาเสวย ทุกข์ ฯ ท้าวเธอทรงทราบแล้ว ทรงดำริว่า นางนี้ไป ณ ที่ไหนหนอแล จึงเสด็จไปข้างหลัง ๆ ประทับอยู่ที่ไม้ไผ่ไกล ทรงเห็นสุนัขตัวหนึ่งออกจากสระกัถณมฺมูณะะ กัดนางเสียดังปฏะ ปฏะ จึงทรงใช้ดาบฟัน ขาดเป็น ๒ ท่อน ฯ สุนัขได้กลายเป็น ๒ ตัว ฯ สุนัขที่ถูกฟันอีก ได้กลายเป็น ๔ ตัว ฯ ที่ถูกฟันอีก ได้กลายเป็น ๘ ตัว ฯ ที่ถูกฟันอีก ได้กลายเป็น ๑๖ ตัว ฯ นางทูลว่า ข้าแต่พระสวามี พระองค์ทรงทำอะไร ฯ ท้าวเธอตรัสว่า เรื่องนี้ เป็นอย่างไร ฯ นางทูลว่า ขอพระองค์จงอย่าทรงทำ

อย่างนี้ ทรงลุ่มก้นพระเชพระลงบนพื้นดินแล้ว ทรงขยี้ด้วยพระบาท เถิด ๆ
 ท้าวเธอได้ทรงทำอย่างนั้น ๆ สุนัขทั้งหลายหยาบไปแล้ว ๆ วันนั้น กรรมของ
 นาง ลื่นแล้ว ๆ พระราชา ทรงร้อนพระทัย เริ่มจะเสด็จไป ๆ นางทูลว่า
 ข้าแต่พระสวามี กรรมของหม่อมฉันลื่นแล้ว ขอพระองค์อย่าได้เสด็จไปเลย ๆ
 พระราชามีได้ทรงฟังเลย เสด็จไปแล้ว ๆ

๒. ฎีกาสังคีติสูตรนั้นว่า บทว่า โส หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของเรือน คือ
 ภัสดา ๆ บทว่า ปุริมเนยเนว เป็นต้น ความว่า เพราะเป็นปัจจัยแห่งการตาม
 เผลา ๆ บทว่า อติจาร์ คือ ประพตตินอกใจสามี ได้แก่ ประพตติคิด ๆ สอง
 บทว่า รตุติ ทุกข์ ความว่า ชื่อว่า ทุกข์ เพราะถูกสุนัข ที่ปรากฏขึ้นด้วย
 อานุภาพแห่งบาปกรรมของตนพึงก่อกิน ๆ บทว่า วญเจตุวา ท่านกล่าวหมาย
 เอาการไม่ให้ พระราชาพระองค์นั้นทรงทราบเลยแล้วไปสู่ที่ลงโทษ ๆ บทว่า
 ปฏปฏฺฐิ คือ ทำเสียงดังปฎะปฎะ ๆ แท้จริง บทว่า ปฏปฏฺฐิ นั้น เป็นตัวอย่าง
 การร้องคร่ำครวญ ๆ ก็ นัยว่า การประกอบในอันถ่มเพื่อความอันตรายไป
 แห่งสุนัขนั้น ก็คือการลุ่มก้นพระเชพระลงบนพื้นดินแล้วขยี้ด้วยเท้า ๆ ด้วยเหตุนี้
 พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวว่า โส ตตา อกาสิ ๆ สุนขา อนฺตรชายิสฺสุ ฯ

เรื่องนี้ แม้ในฎีกาปฐมัคคิสูตรก็มาด้วยสามารถทำอรรถกถาและฎีกา
 สังคีติสูตรรวมกัน ๆ ส่วนที่มาโดยพิสดาร ในอรรถกถากัณณมุนาเปตวัตถุ ใน
 เปตวัตถุ มีแปลกันเล็กน้อย ๆ ก็เรื่องในอรรถกถาที่แปลกันนั้นมาแล้วว่า
 พระราชา ทรงดำริว่า สุนัขตัวนี้ จักเป็นศัตรูของสตรีนั้น จึงทรงใช้ลูกสร
 อาบยาพิษยิง ปลิดชีพสุนัขแล้ว เหตุคั้งนี้ ในเรื่องนี้ พึงถึงความตกลงว่า
 โดยนัยอันมาในอรรถกถาสังคีติสูตรและปฐมัคคิสูตร เจ้าของเรือน ชื่อว่า
 เป็นคหปตฺคคิของภริยา ฯ โดยนัยอันมาในอรรถกถาทุติยัคคิสูตร บุตรและ
 ภริยา ชื่อว่า เป็นคหปตฺคคิของเจ้าของเรือนแล ฯ